

Stanovisko Asociácie priemyselných zväzov a dopravy
na rokovanie HSR SR dňa 25. 03. 2024

Informácia o situácií s predčasnými dôchodkami (APZD)

Oficiálne údaje Sociálnej poisťovne za rok 2023 hovoria:

- od januára do decembra 2023 vzrástol počet priznaných predčasných dôchodkov o takmer 3 500,
- počty výrazne vzrástli od septembra 2023 – po spustení I. vlny valorizácie dôchodkov v lete,
- priemerná suma predčasného dôchodku narástla za rok 2023 z 572 eur na 702 eur.

Zvýšený záujem je pripisovaný predčasným dôchodkom po odpracovaní 40 rokov.

Postoj APZD:

- rešpektujeme nárok našich zamestnancov na predčasný dôchodok a potrebu zvyšovať dôchodky,
- aj si uvedomujeme, že razantný nárast záujmu o odchod spôsobila súhra viacerých faktorov,
- **ide o nepredvídanú stratu pracovníkov, ktorá bude pokračovať aj v tomto roku,**
- strácame skúsených pracovníkov, ktorých na trhu práce nevieme nahradiť,
- na predčasný dôchodok nám zrazu odchádzajú aj výrazne mladšie ročníky a osoby, ktoré by ešte o predčasnom dôchodku neuvažovali, no pritiahla ich výhodnosť.

Riešenie:

1. Zrušiť predčasné dôchodky po odpracovaní 40 rokov.
2. Spraviť predčasné dôchodky po 40 odpracovaných rokoch neatraktívnymi.
  - o Zvýšiť mieru krátenia predčasného dôchodku o 1,5 % za každý mesiac skoršieho odchodu.
  - o Vieme, že nám títo pracovníci chýbajú a potrebujeme túto skupinu dostať späť do práce.
3. Prijat' aj rýchle riešenie a umožniť predčasným dôchodcom pracovať viac.
  - Umožniť predčasným dôchodcom zarobiť viac ako 2 400 eur ročne t.j. 200 eur mesačne napríklad do výšky priemernej mzdy spred 2 rokov,
  - môže sa to javiť ako kontraproduktívny návrh – ide však o **rýchle, efektívne a dočasné riešenie s možnosťou nekomplikovanej legislatívnej zmeny.**

Práca predčasných dôchodcov:

- môžu zarobiť max 2 400 eur v kalendárnom roku (200 eur mesačne) inak o dôchodok prídu,
- môžu pracovať iba na dohodu,
- môžu si uplatniť odvodovú úľavu 200 mesačne, z ktorej neplatia odvody, ale dane musia.

Ak by sa hranica príjmu aspoň dočasne zvýšila, prípadne by sa umožnila uzavrieť aj pracovná zmluva, benefit získajú všetky strany:

- štát by na daniach a odvodoch získal o 387 eur mesačne resp. 4 644 eur ročne viac (ak by sa suma zvýšila až na priemernú mzdu spred dvoch rokov,
- odvedené odvody by opätovne do budúcnosti zvýšili výšku penzie dôchodcov a zlepšoval by sa ich sociálny status, čo je želaný stav,
- u zamestnávateľov by sa znížil masívny odchod pracovníkov, resp. chyba systému by sa dočasne zasnovoala.

	Výška mesačného príjmu bez uplatnenia odpočítateľnej odvodovej položky				
	Dnes 200 eur	750 eur	1 100 eur	1 211 eur	1 500 eur
Odvod zamestnanca (4%)	8 eur	30 eur	44 eur	48,44 eur	60 eur
Odvod zamestnávateľa (19,8%)	39,6 eur	148,5 eur	217,8 eur	239,78 eur	297 eur
Daň zamestnanca (19%)	28,96 eur	108,59 eur	159,26 eur	175,33 eur	217,17 eur
Odvody a dane spolu zamestnanec a	76,56 eur	287,09 eur	421,06 eur	463,55 eur	574,17 eur
Čistá mzda	163,04 eur	611,415 eur	896,74 eur	987,23 eur	1222,83 eur

Dôchodcovia si môžu uplatniť aj tzv. odpočítateľnú odvodovú položku. Tá je vo výške 200 eur mesačne a znamená, že zamestnanec ani zamestnávateľ nehradia odvody do Sociálnej poisťovne (suma 76,56 eur by sa nestrhla). Pre lepšiu demonštráciu sme túto položku v prepočtoch nezohľadnili.

Stanovisko dopravcov k situácií s predčasnými dôchodkami

- **Zväz autobusovej dopravy odhaduje stratu 200 vodičov prímestskej dopravy**
- 1 takýto vodič pritom ročne prevezie približne 50 tisíc cestujúcich, spolu teda hovoríme o 10 miliónoch občanov – čo je **počet je porovnateľný s výpadkom medzimestských spojov hneď v niekoľkých okresoch naraz**
- s rovnakým problémom pritom bojuje aj mestská hromadná doprava
- situácia je kritická a hrozí, že **sa ľudia nedostanú do práce a deti do škôl**
- ďalším príkladom je spoločnosť ZSSK Cargo, ktorá pre predčasné starobné dôchodky **príde až o 9 % zamestnancov** (364 ľudí), ktorí by ešte pracovali
- prichádzajú hlavne o kľúčové pozície **rušňovodičov a vozmajstrov** – pozície, ktoré vzdelávací systém neprodukuje dostatočne a nedajú sa len tak nahradiť napr. rekvalifikáciou
- podobné údaje **odhadujeme aj v ŽSR, trh práce v doprave prekročil svoju kritickú úroveň.**

Dlhodobý problém

- na trhu dlhodobo **chýbajú stovky autobusárov a rušňovodičov, 10 tisíc vodičov v nákladnej doprave** – situáciu s nedostatkom sa nedarí stabilizovať roky
- **dopravná obslužnosť v posledných rokoch opakovane zlyháva** – komfort cestujúcich sa znižuje – predlžujú sa frekvencie spojov, linky sa rušia
- stav pociťujú najmä ľudia dochádzajúci do práce a škôl, je znížená dostupnosť z malých obcí, čo má dopad aj na ekonomiku štátu
- **podmienky na získanie predčasných dôchodkov je potrebné zmeniť**
- minimálne však umožniť podnikom vo verejnom záujme dostať výnimku na podmienku súbehu práce a predčasných dôchodkov.